

‘Ik kan mijn achterste kiezen niet meer goed poetsen’

De mond: je praat, lacht, slikt, eet, zoent ermee. Je tanden zijn één van de visitekaartjes van je gezicht. Een gezonde mond is ook een essentieel onderdeel van je gezondheid. Als je parkinson krijgt, is goede mondzorg ineens niet meer vanzelfsprekend. Bij mensen met parkinson ontstaan vaker tandvleesproblemen, gaatjes, speekselproblemen en kaakgewrichtsproblemen.

Tekst: Mariska Boshoven | **Fotografie:** Jasper Hof

Sinds december 2022 is ParkinsonNet een nieuwe discipline rijker, want na een succesvolle pilot zijn in parkinson gespecialiseerde tandartsen geriatrie en gehandicaptenzorg bij het netwerk aangesloten. Waarom mondzorg bij de ziekte van Parkinson extra aandacht verdient en wat deze tandartsen kunnen betekenen, dat vragen we aan projectleider Marlies van Nimwegen en tandarts Marjolein van Stiphout.

Marjolein van Stiphout is tandarts-gehandicaptenzorg, voorzitter van de Stichting Mondzorg en Parkinson en één van de initiatiefnemers van de pilot: “Als je de diagnose parkinson krijgt, verandert er ongelofelijk veel. De meeste mensen krijgen eerst fysieke klachten, zoals stijfheid, traagheid en tremoren. Een logische stap is dan de hulp van een fysio- of ergotherapeut. Maar een klacht bij parkinson kan ook zijn: ‘Ik kan mijn achterste kiezen niet meer goed poetsen.’ Toch verdwijnt mondzorg vaak naar de achtergrond,

omdat iemand met parkinson simpelweg niet alles tegelijk kan en de ziekte al zoveel energie vraagt. Tegen de tijd dat mensen bij ons komen hebben ze vaak grotere mondproblemen en is er sprake van een behandelachterstand. We hopen dat in de nabije toekomst te veranderen.”

Aansluiting bij ParkinsonNet is daarbij een belangrijke stap. Marlies van Nimwegen is onder meer expert fysiotherapie bij ParkinsonNet én kartrekker van de pilot. Waarom een pilot? Marlies: “We onderzochten kritisch welke bijdrage gespecialiseerde tandartsen aan de parkinsonzorg kunnen leveren. Al snel bleek dat we veel van elkaar kunnen leren. Als mensen last krijgen van stijfheid of traagheid, heeft dat invloed op alle lichaamsfuncties. Van lopen en schrijven tot verstaanbaar spreken, je kaken bewegen en tanden poetsen. Mondzorg, logopedie, ergotherapie, diëtetiek en fysiotherapie hebben allemaal raakvlakken.”

Marjolein: “Een mooi voorbeeld en eye-opener was een gesprek met de diëtisten. Stel dat iemand teveel gewicht verliest en moet aankomen, dan geef je als diëtist al snel het advies om vaker kleine beetjes te eten. Voor je mondgezondheid is dit echter minder goed. Samen kun je dan bepalen dat gewichtstoename belangrijk is, maar dat we bijvoorbeeld vaker het gebit controleren of een speciale tandpasta met extra fluoride voorschrijven. Hopelijk beperken of voorkomen we zo extra mondproblemen.” Marlies vult aan: “Iemand met apathie heeft ook vaak moeite om tanden te blijven poetsen. De ergotherapeut en tandarts kunnen samen bedenken hoe je iemand kunt stimuleren om toch tweemaal daags te poetsen. Zo zijn er allerlei voorbeelden en nieuwe inzichten waarbij we elkaar kunnen versterken.” Marjolein: “En natuurlijk kunnen mensen nu ook zelf een gespecialiseerde tandarts vinden via de Parkinson Zorgzoeker.”

Momenteel zijn er vijf gespecialiseerde tandartsen aangesloten bij ParkinsonNet. Vijf voor heel Nederland, dat klinkt krap. Maar volgens Marjolein en Marlies is het een goede start. Marjolein: “We hebben wel de wens om het aantal uit te breiden. In het begin van de ziekte kunnen mensen onder behandeling blijven bij hun eigen tandarts. Meestal is pas later meer én gespecialiseerde tandzorg nodig.” Marlies: “Je hoeft natuurlijk niet wekelijks naar een tandarts en

een bezoek is goed vooruit te plannen. Mensen vinden het vaak niet erg om wat verder te reizen voor een tandarts met parkinsonkennis.”

Over het doel van de samenwerking, zijn ze helder. Marlies: “Nu de tandartsen aansluiten bij de basisscholing, komen nieuwe collega’s in de regio meteen in contact met hen. We hopen en verwachten dat we elkaar op alle vlakken versterken en de parkinsonzorg verder optimaliseren.” Marjolein: “Mijn ideaalbeeld is dat mensen met parkinson naar de tandarts blijven gaan. Dat ze weten hoe belangrijk mondzorg is en dat we met hen én alle betrokken zorgverleners telkens bepalen welke zorg prioriteit heeft en hoe we die zorg met elkaar zo goed mogelijk kunnen bieden.”

Kijk de uitzending van ParkinsonTV over mondzorg. Of beluister de podcast.

Open uw spotify app, klik op het camera-icoontje in de zoekbalk en maak een foto. Zo komt u op de overzichtspagina van de ParkinsonNet Podcast.

Fysiotherapeut en tandarts

De situatie: Een mevrouw van 60 jaar met parkinson moet hoognodig naar de tandarts. Maar zo snel ze achterover ligt moet ze overgeven. Een eerdere ervaring bij haar eigen tandarts was niet positief. De vrouw moest inderdaad overgeven toen de tandartsstoel achterover ging. De betrokken tandarts reageerde boos en de vrouw zelf durfde niet meer naar de tandarts. Vier jaar later komt ze uiteindelijk terecht bij het centrum voor bijzondere tandheelkunde in Zwolle. In deze praktijk is ook Wim van Ouwerkerk werkzaam, gespecialiseerd in parkinson: “Mijn collega benaderde mij omdat hij hoorde dat deze mevrouw niet alleen bang was voor de tandarts maar ook parkinson had. Bij de intake bleek het probleem meer de parkinson en het achterover liggen, dan de angst.

We besloten daarom dat ik de behandeling zou doen. Achterover liggen was geen optie, dus wilde ik proberen de behandeling rechtop zittend te doen. Daarvoor was het nodig dat deze mevrouw haar hoofd goed achterover kon houden. Ik heb een ParkinsonNetfysiotherapeut gezocht en de situatie voorgelegd. Hij was in eerste instantie verbaasd, het was voor het eerst dat hij met een tandarts samenwerkte. Uiteindelijk heeft hij met mevrouw oefeningen gedaan waardoor het haar lukte om voor de duur van de behandeling haar hoofd achterover te houden. De vrouw zelf was na afloop tot tranen toe geroerd. Het geeft mij veel voldoening dat we dit samen voor elkaar krijgen.”

Wim van Ouwerkerk